

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра історії Східної Європи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор за науково – педагогічної роботи
доц. А. В. Пантелеймонов

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Історія Росії, СРСР та СНД (частина 2)

(назва навчальної дисципліни)

032 історія та археологія
спеціальність (напрямок) _____

історичний
факультет _____

перший (бакалаврський)
рівень освіти _____

2018/2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“15” червня 2018 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Волосник Ю. П., д. і. н, проф.

Програму схвалено на засіданні кафедри
Історії Східної Європи

Протокол від “5” червня 2018 року № 14

проф. Духопельников В. М.
В. о. завідувача кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
історичного

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “8” червня 2018 року № 10

доц. Тумаков О. І.
Голова методичної комісії _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Історія Росії, СРСР та СНД» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

032 історія та археологія, 6. 020302 історія (заочна форма навчання)
спеціальності (напрямку) _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Історія СРСР” є на основі аналізу документального, фактичного матеріалу показати процес становлення радянської держави та її модернізації. Навчити студентів користуватися історичними джерелами з історії радянської держави.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Історія СРСР” є вивчення політичних соціальних економічних процесів, які відбувалися на теренах радянської країни в 1917 – 1939 рр. Ознайомлення студентів зі здобутками історичної науки у вивченні історії радянської держави. Звернення їх уваги на особливості розвитку історіографії, як вітчизняної, так і зарубіжної, комплексу радянських та закордонних джерел з історії радянського тоталітаризму.

1.3. Кількість кредитів

Денна форма навчання

5 кредитів

Заочна форма навчання

6 кредитів

1.4. Загальна кількість годин

Денна форма навчання

450 годин

Заочна форма навчання

180

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	4-й
Семестр	
5-й; 6-й	7-й; 8-й
Лекції	
32 год.; 18 год.	10 год.; 18 год.
Практичні, семінарські заняття	
14 год.; 14 год.	0 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
44 год.; 28 год.	80 год.; 72 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

що історія радянської держави є невід'ємною складовою всесвітньої історії.

вміти :

критично аналізувати історичні джерела, знати прийоми наукової критики, опанувати документальним матеріалом, логічно мислити, робити переконливі висновки і узагальнення, користуватися відповідним науковим термінологічним апаратом, вести дискусію, використовувати міждисциплінарні зв'язки в процесі аналізу різних етапів розвитку тоталітарного радянського суспільства.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

5 СЕМЕСТР

РОЗДІЛ І

АЛЬТЕРНАТИВИ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ РОСІЇ

ТЕМА 1. Революції 1917 р.

Росія напередодні революції. Революція як ідеологема. Лютнева революція. Причини революції. Зречення Миколи II і падіння монархії. Створення Тимчасового уряду. Виникнення Рад. Двовладдя. Багатовладдя. Перші заходи нової влади. Політична боротьба в Росії після лютневої революції. Кризи влади (квітнева, червнева, липнева). Липневі події в Петрограді. Корніловський заколот. Передпарламент. Демократична нарада. Загальнонаціональна криза в країні восени 1917 р. Альтернативи суспільного розвитку в 1917 р. Підготовка жовтневого перевороту більшовиками. Жовтневий переворот та причини його успіху. Прихід більшовиків до влади. II з'їзд Рад. Історичні оцінки жовтня 1917 р. Політика більшовиків під час становлення радянської влади. Перші декрети. Вибори Установчих зборів та їх розпуск. III з'їзд Рад. Вихід радянської Росії з війни. Брестський мир та його наслідки

ТЕМА 2. Громадянська війна в Росії

Визначення громадянської війни. Причини, початок і періодизація громадянської війни в Росії. Політичні партії Росії в громадянській війні. Формування білих та червоних збройних сил. Червоний та білий терор. Рух «зелених» у громадянській війні. Селянський повстанський рух. Бойові дії у громадянській війні. Комбіди. Теорія і практика політики «воєнного комунізму». Етапи складання системи «воєнного комунізму». Вплив воєнного комунізму на подальший перебіг історії радянського суспільства. Підсумки і наслідки громадянської війни в Росії.

РОЗДІЛ II

РАДЯНСЬКА ДЕРЖАВА В 1920-ТІ – КІНЕЦЬ 1930-Х РР.

ТЕМА 3. СРСР у роки непу: економіка, політика, культура

Соціально-економічна та політична криза на початку 1920-х років. Збройні виступи проти політики «воєнного комунізму» більшовиків. Перехід до нової економічної політики. Соціальний простір в роки непу. Формування інфраструктури ринку в країні. Утворення СРСР. I Конституція СРСР: декларативність і реальність. Внутрішньопартійна боротьба за владу. «Вождізм». Поразка «лівої», «об'єднаної» та «правої» опозиції. Встановлення

режиму абсолютної влади І. В. Сталіна. Формування тоталітарної моделі радянського суспільства. Зовнішня політика радянської держави у 1920-ті роки. Кризи непу. Досягнення непу. Протиріччя непу. Згортання непу. Історичний досвід непу. Культурна революція в країні у 1920-ті роки: здобуття і втрати.

ТЕМА 4. Форсована модернізації радянського суспільства у 1930-ті рр.

Курс більшовицької правлячої партії на індустріалізацію країни. Джерела фінансування індустріалізації. Методи індустріального розвитку. Сталінська «революція згори». Політика «великого стрибка» (форсованої індустріалізації) та її наслідки. Курс більшовицької правлячої партії на насильницьку колективізацію сільського господарства. Методи здійснення колективізації, її підсумки. Голодомор 1932 – 1933 рр., його масштаби та наслідки. Підсумки індустріальної модернізації СРСР. Політичне життя в країні у 1930-ті роки. Масові репресії першої половини 1930-х років. Великий терор 1937 – 1938 рр. Вплив державного терору на радянське суспільство. Зовнішня політика радянської держави. Культура країни у 1930-ті роки: здобутки та втрати.

6 СЕМЕСТР

Розділ 1

СРСР у 1939–1953 рр.

ТЕМА 1. Вступ. Предмет і завдання курсу

Предмет курсу. Джерела. Зв'язок історії СРСР з іншими науками.

ТЕМА 2. Внутрішньополітичне становище СРСР 1939–1941 рр.

Підготовка СРСР до війни

Характеристика радянської тоталітарної системи. НКВС та ГУЛАГ в механізмі терору та репресій. Режим особистої влади Й. Сталіна. Репресії в Червоній Армії. Переозброєння армії. Заходи щодо підвищення продуктивності військово-промислового комплексу. Створення нових видів озброєння. Перехід від міліційного до кадрового принципу комплектування армії. Радянське стратегічне планування. СРСР напередодні нацистського вторгнення.

ТЕМА 3. Зовнішня політика радянської держави напередодні війни

Метаморфози радянської зовнішньої політики в 1930-х рр.. СРСР та передвоєнна політична криза. Переговори з Англією та Францією щодо утворення антигітлерівської коаліції. Зрив англо-франко-радянських переговорів. Радянсько-німецький пакт про ненапад та таємні протоколи. Договір про «дружбу і кордони» між СРСР та Німеччиною. Приєднання Західної України, Бессарабії, Північної Буковини та Білорусії до СРСР. Анексія країн Балтії. Радянсько-фінська війна та її наслідки. Співробітництво СРСР і

Німеччини 1939–1941 рр. Катинський розстріл. Прорахунки сталінського керівництва напередодні війни.

ТЕМА 4. Напад нацистської Німеччини на СРСР. Бойові події на радянсько - німецькому фронті у червні 1941 – навесні 1942 рр.

Початок війни. Періодизація. Мобілізація ресурсів країни на відсіч ворогу. Евакуація промисловості на Схід. Діяльність радянського тилу. Битви влітку–восени 1941 р. Битва за Москву та її значення. Кінець гітлерівського «бліцкригу». Початок створення антигітлерівської коаліції. Причини поразок Червоної армії на початку війни. Військова кампанія Червоної Армії: поразки і перемоги.

ТЕМА 5. Корінний перелом у ході війни

Сталінградська битва та її значення. Початок корінного перелому у війні. Зимовий наступ 1942–1943 рр. Завершення перебудови народного господарства СРСР на військовий лад. Курська битва. Завершення корінного перелому. Допомога союзників по ленд-лізу. Рух Опору. Нацистський «новий порядок» і боротьба з ним на окупованих територіях. Колабораціонізм та його прояви. Тегеранська конференція та її рішення.

ТЕМА 6. Переможне закінчення війни

Бойові дії на радянсько-німецькому фронті взимку 1944 – 1945 рр. . Визволення території радянської держави, Південно-Східної та Центральної Європи. Ялтинська конференція. Берлінська наступальна операція. Капітуляція Німеччини. «Ціна» радянської перемоги. Співвідношення людських втрат СРСР і Німеччини у війні. Потсдамська конференція та її рішення

ТЕМА 7. Радянська держава у перше повосінне десятиріччя

Радянська країна після війни. Матеріальні та людські втрати. Відбудова радянської економіки – повернення до тоталітарної моделі розвитку. Грошова реформа 1947 р. та її наслідки. Голод 1946–1947 рр. Політична криза: посилення боротьби за владу у верхніх ешелонах державно-партійного апарату. «Справа військових», «справа авіаторів», «Ленінградська справа», «Мінгрельська справа», «справа лікарів», «справа «Єврейського антифашистського комітету». Підготовка до нової «великої чистки» Ждановщина та посилення ідеологічного контролю над суспільством. Лисенківщина. Розгром генетики. «Творчі дискусії» у суспільних науках та їх наслідки. Смерть Й. Сталіна і посилення боротьби за владу у верхах. Падіння Л. Берії. «Новий курс» Г. Маленкова.

Розділ II

**СРСР у 1950-х – 1991 рр.
Соціально-економічні процеси на пострадянському просторі
у 90-х рр. XX ст. – в першому десятиріччі XXI ст.**

ТЕМА 8. СРСР у роки хрущовської «відлиги»

Початок процесу десталінізації суспільства. Загострення боротьби за владу. М. С. Хрущов як політичний діяч. Хрущовські реформи в економіці та соціальній сфері. XX з'їзд КПРС – нова хвиля «розвінчання культу особи Сталіна». «Відлига» та «заморозки» в культурному та політичному житті країни. Три «надпрограми» М. С. Хрущова. Волонтаристські та суб'єктивістські тенденції в діяльності М. С. Хрущова. Зовнішня політика СРСР. «Дипломатія катастроф» Хрущова. Карибська криза та її наслідки. Непослідовний та незавершений характер реформ М. С. Хрущова. Відставка Хрущова.

**ТЕМА 9. Радянський Союз в епоху «застою» –
середина 1960-х – середина 1980-х рр.**

Нове радянське керівництво. Номенклатура – новий панівний клас радянського суспільства. Курс на стабільність. Економічні реформи О. М. Косигіна. Економічний розвиток СРСР у 1960-х – середині 1980-х років. Посилення закритості радянського суспільства та консервативних і неосталіністських тенденцій в житті радянської держави. Політика «розрядки». Втручання в Афганістан. Новий виток гонки озброєнь. Л. І. Брежнєв як радянський лідер.

**ТЕМА 10. Політика «перебудови» та розпад СРСР. Виникнення нових
альтернативних моделей розвитку радянського суспільства на межі 1970-х
– початку 1980-х років.**

Криза радянської системи. перші спроби реформ. Діяльність Ю. В. Андропова. Посилення консервативних тенденцій у внутрішній та зовнішній політиці. К. У. Черненко – новий лідер "застою". Від політики «прискорення» до «перебудови». Політика гласності та демократизації. Діяльність М. С. Горбачова. Економічні реформи. Політична реформа. Початок створення багатопартійної системи. Посилення національних протиріч. Міжнародні конфлікти. Економічна криза. Протистояння союзного і російського центрів влади. Серпневий заколот 1991 р. Біловіжські угоди. Розпад СРСР. Створення Співдружності Незалежних Держав.

**ТЕМА 11. Соціально-економічні та політичні процеси на
пострадянському просторі у 90-х рр. XX ст. – першому десятиріччі XXI ст.**

Економічна та політична криза у пострадянських країнах. Початок економічних реформ. Процеси лібералізації цін та приватизації державної власності. Виникнення нових суспільних верств та олігархату. Класифікація пострадянських політичних режимів: демократичні, напівавторитарні, авторитарні, неототалітарні. Міжетнічні конфлікти на теренах СНД. «Ціна» економічних перетворень. Зовнішня політика російського керівництва. Відносини між країнами СНД. Процеси глобалізації – новий виклик країнам пострадянського простору. Політика Росії щодо нових незалежних держав. Країни СНД і НАТО. Ринкові перетворення у нових незалежних країнах. Суперечливі наслідки процесів модернізації в країнах СНД. Нові пострадянські еліти. Демократичні процеси на пострадянському просторі. Модернізація і де модернізація в країнах СНД. Відносини з країнами Заходу і Сходу. Проблеми енергоресурсів та енергонезалежності від Росії. Проблеми національної безпеки для нових незалежних пострадянських країн.

3. Структура навчальної дисципліни (5 семестр)

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма						заочна форма			
	усього	у тому числі					усього	у тому числі		
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	12	13
Розділ 1.										
Тема 1. Революції 1917 р.	30	8	10			12	22	2		20
Тема 2. Громадянська війна в Росії	22	8	4			10	22	2		20
Разом за розділом 1	52	16	14			22	44	4		40
Розділ 2.										
Тема 3. СРСР у роки непу: економіка, політика, культура.	20	10				10	12	2		10
Тема 4. Форсована модернізація радянського суспільства у 1930-ті роки.	18	6				12	34	4		30
Разом за розділом 2	38	16				22	46	6		40
<u>УСЬОГО ГОДИН</u>	90	32	14			44	90	10		80

Структура навчальної дисципліни (6 семестр)

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі			
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13
Розділ 1. Назва											
Тема 1. Внутрішньополітичне становище СРСР 1939–1941 рр. Підготовка СРСР до війни. Зовнішня політика радянської держави напередодні війни.	2	2					8	2			6
Тема 2. Початковий період Великої Вітчизняної війни.	2	2					8	2			6
Тема 3. Корінний перелом у Великій Вітчизняній війні. "Ціна" радянської перемоги.	2	2					8	2			6
Тема 4. Переможне закінчення війни.	2	2					5	1			4
Тема 5. Радянська держава у перше повоєнне десятиріччя.	9	2	7				7	1			6
Разом за розділом 1	17	10	7			0	36	8			28
Розділ 2. Назва											
Тема 6. СРСР у роки хрущовської «відлиги»	9	2	7				10	2			8
Тема 7. Радянський Союз в епоху «застою» – середина 1960-х – середина 1980-х рр.	26	2				24	10	2			8

Тема 8. Політика «перебудови» та розпад СРСР	6	2				4	12	2			10
Тема 9. Соціально-економічні та політичні процеси на пострадянському просторі у 90-х рр. XX ст. – першому десятиріччі XXI ст.	2	2					22	4			18
Разом за розділом 2	43	8	7			28	54	10			44
<u>УСЬОГО ГОДИН</u>	60	18	14			28	90	18			72

5. Теми семінарських занять (5 семестр)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Альтернативи історичного розвитку країни у лютому-жовтні 1917 р. Прихід більшовиків до влади.	14
	I 1. Росія напередодні лютневої революції: економіка, соціальна та політична структура, культура. 2. Причини революційного вибуху в країні. 3. Соціальні верстви та їх партії в Росії після лютневої революції. Боротьба політичних партій Росії за вибір шляху. 4. Утворення Тимчасового уряду. Його внутрішня та зовнішня політика. 5. Ради в революційних подіях 1917 р. 6. Липнева політична криза та кінець двовладдя. Створення II-го коаліційного уряду. 7. Державна нарада в Москві та мобілізація контрреволюційних сил. Крах Корніловщини. 8. Боротьба за створення однорідного соціалістичного уряду. Демократична нарада – остання можливість компромісу.	6
	II. Захоплення більшовиками влади 1. Загальнонаціональна криза в країні восени 1917 р. Виникнення альтернативи: перемога диктатури пролетаріату або встановлення військової диктатури. 2. Соціально-економічні, політичні передумови соціалістичної революції в Росії: реальні чи віртуальні. 3. Наростання кризи влади та прийняття плану збройного повстання. Ставлення до нього різних політичних сил. 4. Жовтневе збройне повстання в Петрограді. II Всеросійський з'їзд Рад та утворення Тимчасового радянського уряду. 5. Декрет про мир та його значення. Декрет про землю і селянство. 6. Встановлення влади більшовиків на місцях.	4
	III. Соціально-економічна політика революційного більшовизму (жовтень 1917 - червень 1918 рр.). 1. Післяжовтнева криза в більшовицькій партії. Коаліція більшовиків з лівими есерами. 2. Скликання та розгін Установчих зборів. Крах спроб створення однорідного соціалістичного уряду. Встановлення більшовицької монополії на владу.	4

	3. Ідея світової революції та Брестський мир. 4. Форсування «соціалістичних» перетворень усередині країни. 5. Посилення заходів насильства і терору. Продовольча диктатура та стан села. 6. Комітети бідноти та їх роль в розв'язанні класової боротьби на селі.	
--	---	--

Джерела:

1. Антонов-Овсеенко В.А. В революции. - М.: Политиздат, 1983.
2. Архив Русской революции. В 2-х т. - М.: Терра; Политиздат, 1991. - Т.1, 2.
3. Бьюкенен Джордж. Воспоминания дипломата. - М., 1991.
4. Всероссийское Учредительное собрание. Перепечатка стенографического отчета. - Одесса, 1918.
5. Государственное совещание. Стенографический отчет. - М.-Л., 1930.
6. Деникин А.Н. Очерки русской смуты. - 1923. - Т.1,2.
7. Декреты Советской власти. - М.: Госполитиздат, 1957. - Т.1.
8. Керенский А.Ф. Гатчина. - М.: Панорама, 1990.
9. Ленин В.И. О Великой Октябрьской социалистической революции. - М.: Политиздат, 1982.
10. Милюков П.Н. Воспоминания. - М.: Политиздат, 1991.
11. Октябрьская революция: Мемуары / Сост. С.А. Алексеев. Репринт. воспр. изд. 1926. - М.: Орбита, 1991. Революция и гражданская война в воспоминаниях белогвардейцев.
12. Октябрьское вооруженное восстание в Петрограде: Документы и материалы. - М.: Изд-во АН СССР, 1957.
13. Палеолог Морис. Царская Россия накануне революции. М.: Политиздат. 1991.
14. Петроградский Военно-революционный комитет. Документы и материалы. В 3-х т. - М.: Наука, 1966-1967.
15. Протоколы Центрального Комитета РСДРП(б). Август 1917 - февраль 1918. - М., 1958.
16. Революционное движение в августе 1917 г. Разгром Корниловского мятежа. Документы и материалы. - М., 1959.
17. Революционное движение в России после свержения самодержавия: Документы и литература. - М.: Изд-во АН СССР, 1957.
18. Революционное движение в России в сентябре 1917 г. Общенациональный кризис: Документы и материалы. - М., 1961.
19. Родзянко М.В. Крушение империи. - Л., 1929.
20. Россия, 1917 год. Выбор исторического пути: («Круглый стол» историков Октября, 22-23 окт. 1988). - М.: Наука, 1989.
21. Суханов Н. Записки о революции. - М.: Республика, 1991-1992. - Т.1-3.
22. Соломон Г. Среди красных вождей. - М., 2002.
23. Садуль Жак. Записки о большевистской революции. - М., 1990.
24. Троцкий Л.Д. К истории русской революции. - М.: Политиздат, 1990.
25. Троцкий Л.Д. Моя жизнь. Опыт автобиографии. - М.: Панорама, 1991.

26. Шляпников А.Г. Семнадцатый год: Воспоминания. - М.: Политиздат, 1991-1992. - Т.1-2.
27. Шульгин В.В. Годы. Дни. 1920.: Воспоминания, - М.: Новости, 1990.

Література:

1. Алексеева Г. Д Критика эсеровской концепции Октябрьской революции. М.: Наука, 1989.
2. Бовыкин Б.И. Россия накануне великих свершений. - М.: Наука, 1988.
3. Баранков А., Вдовин А. История России 1917 – 2004. – М., 2007.
4. Боффа Дж. История Советского Союза. Т.1. От революции до второй мировой войны. Ленин и Сталин. 1917-1941 гг. - М.
5. Булдаков В.П. У истоков советской истории. Путь к Октябрю // ВИ. - 1989. - № 10. - С.63-82.
6. Бутенко А. Был ли у России реальный путь к социализму? // Наука и жизнь. - 1989. - № 11,12.
7. Верт Н. История советского государства. – М., 2000.
8. Великая Октябрьская социалистическая революция (Энциклопедия) / - 3-е изд. Доп. - М.: Советская энциклопедия. 1987.
9. Волобуев П.В. Выбор путей общественного развития: Теория, история, современность. - М.: Политиздат, 1987.
10. Волобуев П.В. 1917 г.: была ли альтернатива // Родина. - 1989. - № 10. - С.14-17.
11. Год русской революции: Сб. статей. - М., 1918.
12. Городецкий Е.Н. Рождение Советского государства. 1917-1918. - М., 1987.
13. Городецкий Е.Н., Покровский А.С. Проблемы Великого Октября // Историки спорят. 13 бесед. - М.: Политиздат, 1988.
14. Горький А.М. Несвоевременные размышления. Заметки о революции и культуре. - М.: Книга, 1990.
15. Думова Н.Г. Кадетская контрреволюция и ее разгром. (Окт. 1917-1920). - М.: Наука, 1982.
16. Журавлев В.В., Симонов Н.С. Причины и последствия разгона Учредительного собрания // ВИ. - 1992. - №1. - С.3-19.
17. Знаменский О.Н. Интеллигенция накануне Великого Октября (февр.-окт. 1917). - Л.: Наука, 1988.
18. Из глубины: Сб. статей о русской революции. - М.: Новости, 1991.
19. Иоффе Г.З. Великий Октябрь и эпилог царизма. - М.: Наук, 1987.
20. Иоффе Г.З. Семнадцатый год: Ленин, Керенский, Корнилов. – М., 1995.
21. Карр Э. История Советской России. Кн.1: Т.1-2.
22. Большевицкая революция. 1917-19123. - М.: Прогресс, 1990.
23. Максаков В.Н., Нелидов. Хроника революции. Вып.1. (1917). - М.-Пг., 1923.
24. Медведев Р.А. Трудная весна 1918 г. - Воронеж, 1990.
25. Мелгунов С. П. Красный террор в России, 1918 – 1923. – М., 1990.
26. Минц И.И. История Великого Октября: В 3-х т. - М.: Наука, 1977-1978.
27. Октябрь 1917: величайшее событие века или социальная катастрофа? - М.: Политиздат, 1991.

28. Октябрьская революция: Вопросы и ответы. - М.: Политиздат, 1987.
29. Пейн Р. Ленин (ЖЗЛ). – М., 2003.
30. Пайнс Р. Русская революция. В 3 кн. – М., 2005 – 2006.
31. Рабинович А. Большевики приходят к власти: революция 1917 года в Петрограде. - М.: Прогресс, 1989.
32. Российская конституанта // Родина. - 1989. - №3.
33. Слассер Р. Сталин в 1917 г. Человек, оставшийся вне революции. - М.: Прогресс, 1989.
34. Спирин Л.Н. Россия 1917 г. (Из истории борьбы политических партий). - М.: Мысль, 1987.
35. Старцев В.И. Победа Октябрьского вооруженного восстания в Петрограде и Москве // ВИ. - 1989. - 12. - С.30-53.
36. Трукан Г.А. Революция, которая потрясла мир // История СССР. - 1990. - №1.
37. Хальвег В. Возвращение Ленина в Россию в 1917 году. - М., 1990.
38. Улам А. Большевики. – М., 2004.
39. Хоскинг Д. История Советского союза. – М., 2001

Теми семінарських занять (6 семестр)

Див.: Радянський Союз наприкінці 1940-х – середині 1960-х рр.: від кризи до хрущовської «відлиги». Методичні вказівки до семінарських занять з історії Росії для студентів III курсу історичного факультету / Уклад. Ю. П. Волосник. Харків, ХНУ, 2009. 12 с.

6. Індивідуальні завдання

Планом не передбачено.

7. Методи контролю

Контрольна робота, семінарські заняття, іспит (чотирирівнева шкала оцінювання).

8. Схема нарахування балів

5 семестр

Денна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота 1	Семінари		
5	25	0*	30

*Підсумковий контроль проводиться в наступному (6-му) семестрі, з врахуванням оцінок за контрольну роботу та семінари, отримані в поточному (5-му) семестрі.

Заочна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота 1		Залік	
40		60*	100

*Заліковий білет складається з 3-х питань, кожне з яких оцінюється по 20 балів.

6 семестр

Для екзамену за весь курс (5 та 6 семестри)

Денна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий контроль	Сума
Оцінка за попередній семестр	Контрольна робота	Семінари	Екзамен	
30	Контрольна робота планом не передбачена.	30	40*	100

*Екзаменаційний білет складається з 4-х питань, з яких 1-е оцінюється в 1 бал, 2- 4 питання оцінюються по 13 балів кожне.

Заочна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота 1	Іспит	
40	60*	100

*Екзаменаційний білет складається з 3-х питань, кожне з яких оцінюється по 20 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література:

Джерела

1. Коммунистическая оппозиция в СССР: В 4 т. – М., 1989–1991.
2. Ленин В. И. Полн. собр. соч.: В 55 т. – Т. 43–45, 54. – М., 1964.
3. Бухарин Н. И. Путь к социализму. – Новосибирск, 1990.
4. Бухарин Н. Проблемы теории и практики социализма. – М., 1989.
5. Сталин И. В. Сочинения: В 13 т. – Т. 9–12. – М., 1949.
6. Бажанов Б. Записки секретаря Сталина. – М., 2001.
7. Материалы по истории СССР. – Т. 7. – М., 1969.
8. Решения партии и правительства по хозяйственным вопросам. – Т. 1. – М., 1967.
9. Директивы партии и правительства по хозяйственным вопросам. – Т. 1. – М., 1957.
10. КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК. – Изд. 9-е доп. и испр. – М., 1979–1984.
11. Одиннадцатый съезд РКП (б): Стеногр. отчет (март 1922 г.) – М., 1961.
12. Двенадцатый съезд РКП (б): Стеногр. отчет (май 1923 г.) – М., 1924.
13. Четырнадцатый съезд РКП (б): Стеногр. отчет (декабрь 1925 г.) – М., 1963.

Основна література

1. 1917 год в судьбах России и мира. Февральская революция – от основных источников к новому осмыслению. – М., 1998
2. Аврех А. М. Масоны и революция. – М., 1990.
3. Байбаков С.А. История образования СССР: итоги и перспективы изучения. – М., 1997.
4. Бережная С., Бондаренко И. И. Кучемко Н. М. Тоталитаризм? Исторический опыт Европы XX века. – Братство, 2013.
5. Бордюков Г. А., Ушаков А. И., Чураков В. Ю. Белое дело: идеология, основы, режимы власти // Историографические очерки. М., 1998.
6. Булдаков В. П. Красная смута: Природа и последствия революционного насилия. – М., 1997.
7. Бутенко А. Был ли у России путь к социализму?. // Наука и жизнь. – 1989, № 11, 12.
8. Бухарин Н. И. Путь к социализму. – М., 1990.
9. Бухарин Н. И. Экономика переходного периода. – М., 1990.
10. Волосник Ю. П. Підприємці і приватне підприємництво в радянській державі в добу непу. – Х., 2014.
11. Виноградов С. В. Нэп: опыт создания многоукладной экономики. – М., 1994.
12. Вишневский А. Серп и рубль. Консервативная модернизация в СССР. – М., 1998.
13. Волобуев В. П. Выбор путей общественного развития: теория, история, современность. – М., 1987.
14. Восьмой съезд РКП(б). Стенографический отчет. – М., 1961.
15. Гимпельсон Н. В. «Военный коммунизм»: политика, практика, идеология. – М., 1973.
16. Гражданская война в России: перекресток мнений. – М., 1994.
17. Девятый съезд РКП(б). Стенографический отчет. – М., 1961.
18. Десятый съезд РКП(б). Стенографический отчет. – М., 1961.
19. Драма российской истории: большевики и революция / О. В. Волобуев и др. – М., 2002.
20. Зевелев А. И. Истоки сталинизма. – М., 1990.
21. Злоказов Г. И. Меншевицско-эсеровский ВЦИК Советов в 1917 г. – М., 1997.
22. Ивницкий Н. А. Коллективизация и раскулачивание (начало 30-х годов). – М., 1994.
23. Индустриализация Советского Союза: Новые документы. Новые факты. Новые подходы / Сост. С. С. Хромов. – М., 1997. – Ч. 1.
24. Иоффе Г. З. Революция и судьба Романовых. – М., 1992.
25. Иоффе Г. З. Семнадцатый год: Ленин, Керенский, Корнилов. – М., 1995.
26. История России. XX век / А. Н. Боханов, М. М. Горинов, В. П. Дмитренко и др. – М., 1999.
27. История СССР с древнейших времен до наших дней. В 12-ти. Т. Т. 9-12. – М., 1973.

- 28.Калініченко В. В. Селянське господарство України в період непу: Історико-економічне дослідження. – Х, 1997.
- 29.Карр Э. История Советской России. Кн. 1: Т. 1–2. Большевицкая революция, 1917–1923. – М., 1990.
- 30.Коэн С. Бухарин. Политическая биография. – М., 1988.
- 31.Ленін В. І. Повне зібрання творів. В 55-ти томах. Тт. 31, 33, 34, 43–45, 54.
- 32.Масси Р. Романовы. Последняя глава. – М., 1999.
- 33.Медведев Р. А. Русская революция: Победа и поражение большевиков. – М., 1997.
- 34.Минц И. И. История Великого Октября. В 3-х томах. – М. 1967–1970.
- 35.Новиков М. Н. исторический опыт НЭПа: игры и реальность. – М., 1997.
- 36.НЭП: приобретения и потери. – М., 1994.
- 37.Одиннадцатый съезд РКП(б). Стенографический отчет. – М., 1961.
- 38.Октябрь 1917: величайшее событие века или социальная катастрофа. – М., 1991.
- 39.Осокина Е. А. За фасадом «сталинского изобилия». Распределение и рынок в снабжении населения в годы индустриализации. 1927–1941. – М, 1998.
- 40.Осокина Е. Золото для индустриализации. – М., 2009.
- 41.Павлюченко С. А. Военный коммунизм в России: власть и массы. – М., 1997.
- 42.Пайпс Р. Русская революция. Кн. 1 – 3. – М., 2005 – 2006.
- 43.Планенбург Г. Революция и культура: культурные ориентиры в период между Октябрьской революцией и эпохой сталинизма. – СПб, 2000.
- 44.Протасов Л. Г. Всероссийское Учредительное собрание. История рождения и гибели. – М., 1997.
- 45.Авторханов А. Технология власти. – М., 1991.
- 46.Андрьянов В. Косыгин. – М., 2003.
- 47.Арбатов Г. Затянувшееся выздоровление. – М., 1991.
- 48.Баранков А. С., Вдовин А. И. История России 1917 – 2004. Учеб. пособие. – М., 2006.
- 49.Берия С. Мой отец – Лаврентий Берия. – М., 200.
- 50.Берия: конец карьеры. – М., 1991.
- 51.Бжезинский З. Великая шахматная доска. – М., 1997.
- 52.Буллок А. Сталин и Гитлер: жизнь и власть. – Смоленск, 1994.
- 53.Бурлацкий Ф. Вожди и советники. – М., 1990.
- 54.Волкогонов Д. Триумф и трагедия. Политический портрет И. В. Сталина. – М., 1989.
- 55.Гальдер Ф. Военный дневник. Т. 1 – 3. – М., 2001 – 2002.
- 56.Гинзбург Е. Крутой маршрут. – М., 1990.
- 57.Горбачев М. Жизнь и реформы. В 2 кн. – М., 1995.
- 58.Горбачев М. С. Декабрь 1991: Моя позиция. – М., 1992.
- 59.Громыко А. А. Памятное. Изд. 2-е. – М., 1990. Т. 1 – 2.

60. Гудериан Г. Воспоминания солдата. – Смоленск, 2001.
61. Дайнес В. Жуков. – М., 2004.
62. Дробязко С. Под знаменами врага: антисоветские формирования в составе вооруженных сил Германии. – М., 2004.
63. Его же. Загадка смерти Сталина. – М., 1992.
64. Его же. Империя Кремля. – М., 1991.
65. Его же. Молотов: Полудержавный властелин. – М., 1999.
66. Ельцин Б. Н. Исповедь на заданную тему. – М., 1991.
67. Жуков Г. К. Воспоминания и размышления. – М., 2001.
68. Жуков Ю. Иной Сталин. – М., 2005.
69. Жуков Ю. Сталин: тайны власти. – М., 2007.
70. Зенькевич Н. А. Маршалы и генсеки. – Смоленск, 1997.
71. Зима В. Ф. Голод в СССР в 1946–1947: происхождение и последствия. – М., 1996.
72. Зимин С. Россия и ЕС в мировой торговле: соперники или партнеры // Власть. – 2005. – №12.
73. Зиновьев А. Русская трагедия. – М., 2006.
74. Коржаков А. В. Борис Ельцин: от рассвета до заката. Послесловие. 2-е изд. – М., 2004.
75. КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК. Т. 1 – 15. – М., 1979 – 1986.
76. Куманев Г. Рядом со Сталиным. – Смоленск, 2001.
77. Лопуховский Л. Прохоровка без грифа секретности. – М., 2000.
78. Маленков А. Г. О моем отце – Георгие Маленкове. – М., 1992.
79. Манштейн Э. Утерянные победы. – М., 2001.
80. Медведев Ж., Медведев Р. Неизвестный Сталин. – М., 2002.
81. Медведев Р. А. Личность и эпоха: Л. И. Брежнев. – М., 1991.
82. Медведев Р. Неизвестный Андропов. – Ростов-на-Дону, 1999.
83. Мемуары Никиты Сергеевича Хрущева // Вопросы истории. – 1990 – 1992.
84. Милован Джилас. Разговоры со Сталиным. – М., 1991.
85. Москаленко К. На Юго-Западном направлении. Т. 1 – 2. – М., 1973.
- 86. Нариси історії Росії. – К., 2007.**
87. Невежин В. Застольные речи Сталина: документы и материалы. – М., 2003.
88. Павлов В. Август изнутри. Горбачев путч. – М., 1993.
89. Полинов М. Ф. Рыночные реформы в 1990-е годы и их последствия для промышленности России // Вестник Санкт-Петербургского университета. Серия 2. История. – Вып. 1. – 2005.
90. Примаков Е. Годы в большой политике. – М., 1999.
91. Путин В. В. Разговор от первого лица. – М., 2002.
92. Радченко Л. А., Семененко В. И. Войны забытое похмелье. – Х., 1999.
93. Решения партии и правительства по хозяйственным вопросам. Т. 1 – 15. – М., 1967 – 1985.
94. Розанов Г. Л. Конец «Третьего Рейха». – М., 1990.

95. Роковые решения вермахта. – Смоленск, 1999.
96. Рокоссовский К. К. Солдатский долг. – М., 1968.
97. Рыжков Н. И. Перестройка: история предательств. – М., 1992.
98. Самсонов А. М. Вторая мировая война. – М., 1990.
99. Сахаров А. Мир, прогресс, права человека. – Л., 1990.
100. Семиряга М. Коллаборационизм: природа, типология и проявления в годы Второй мировой войны. – М., 2000.
101. Семиряга М. Тайны сталинской дипломатии. – М., 1992.
102. Симонов К. Глазами человека моего поколения. Размышления о И. В. Сталине. – М., 1989.
103. Собрание законов СССР. (Разные издания). М., 1928 – 1991.
104. Соколов Б. В. Георгий Жуков. Триумфы и падения. – М., 2006.
105. Соколов Б. В. Молотов. – М., 2003.
106. Соколов Б. В. Сталин Иосиф: Власть и кровь. – М., 2004.
107. Судоплатов П. А. Супероперации. Лубянка и Кремль. 1930 – 1950-е годы. – М., 1998.
108. Такер Р. Сталин у власти (1929–1941). – М., 1997.
109. Такер Р. Сталин: путь к власти (1879–1929). История и личность. – М., 1991.
110. Таубман У. Хрущев / Пер. с англ. – М., 2005.
111. Уткин А. И. Вторая мировая война. – М., 2003.
112. Хрущев Н. С. Доклад на закрытом заседании XX съезда КПСС // Известия ЦК КПСС. – 1989. – №4.
113. Хрущев С. Н. Хрущев. – М., 2001.
114. Хрущев, Брежнев и другие: Пособие для учителей. – Воронеж, 1995.
115. Чазов Е. Здоровье и власть. – М., 1991.
116. Чуев Ф. И. Сто сорок бесед с Молотовым. – М., 1991.
117. Шеленберг В. Лабиринт. Мемуары. – М., 1991.
118. Штеенберг С. Генерал Власов. – М., 2005.
119. Штрикфельд В. Против Сталина и Гитлера. Генерал Власов и освободительное движение. 3-е изд. – М., 1993.
120. Яковлев А. С. Цель жизни (Записки авиаконструктора). 2-е изд. – М., 1969.
121. Яковлев Н. Н. 19 ноября 1942 г. – М., 1981.

Допоміжна література

1. Авторханов А. Технология власти. – М., 1991.
2. Армстронг Дж. Советские партизаны. – М., 2007.
3. Боффа Дж. История Советского Союза. Т. 1 – 2. – М., 1994.
4. Валентинов Н. Наследники Ленина. – М., 1992.
5. Верт Н. История Советского государства. 1990 – 1991. – М., 1992.
6. Волкогонов Д. Ленин. – М., 1994.
7. Волкогонов Д. Троцкий. – М., 1994.

8. Геллер М., Некрич А. Утопия у власти. История Советского Союза с 1917 года до наших дней. Кн. 1 – 3. – М., 1995.
9. Данилов А. А., Пыжиков А. В. Рождение сверхдержавы. 1945–1953 годы. – М., 2002.
10. Зиновьев А. Гибель русского коммунизма. – М., 2001.
11. Зубкова Е. Ю. Общество и реформы (1945–1964). – М., 1993.
12. Историки спорят. 13 бесед. – М., 1989.
13. История Отечества: люди, идеи, решения. Очерки истории советского государства. – М., 1991.
14. **История России. XX век / А. Н. Боханов, М. М. Горинов, В. П. Дмитренко и др. – М., 1999.**
15. История СССР с древнейших времен до наших дней. В 12-ти. Т. Т. 9-12. – М., 1973.
16. Кириллов В. В. История России. – М., 2007.
17. Костырченко Г. В. Тайная политика Сталина. Власть и антисемитизм. – М., 2001.
18. Леванов Б. В. История России. XX век. Курс лекций. Ч. 2. – М., 2002.
19. Млечин Л. Иосиф Сталин, его маршалы и генералы. – М., 2004.
20. На пороге кризиса: нарастание кризисных явлений в партии и обществе. – М., 1990.
21. Наше Отечество: опыт политической истории. Т. 2. – М., 1991.
22. Погружение в трясину. – М., 1991.
23. Решения партии и правительства по хозяйственным вопросам. Т. 1. – М., 1967.
24. Рыков А. И. Избранные произведения. – М., 1990.
25. Советское общество: возникновение, развитие, исторический финал. / Под общ. ред. Ю. Н. Афанасьева. В 2-х томах. Т. 1. От вооруженного восстания в Петрограде до второй сверхдержавы мира. – М., 1997.
26. Соколов Б. В. Тайны финской войны. – М., 2002.
27. Старцев В. И. Крах керенщины. – Л., 1982.
28. Троцкий Л. Д. 1917-й год. Т. 3. – М., 1924.
29. Троцкий Л. Д. Моя жизнь. В. 2-х томах. – М., 1990.
30. Трукан Г. А. Путь к тоталитаризму: 1917–1929 гг. М., 1994.
31. Улам А. Большевики. – М., 2004.
32. Фельштинский Ю. Крушение мировой революции: Брестский мир. – М., 1992.
33. Хлевнюк О. В. Политбюро: механизмы политической власти в 30-е годы. – М., 1996.
34. Хоскинг Дж. История Советского Союза. 1917–1991. – М., 1994.
35. Цакунов С. В. В лабиринте доктрин. Из опыта разработки экономического курса страны в 1920-е годы. – М., 1994.
36. Цыпин В. История русской православной церкви: синодальный и новейший периоды. 2-е изд. – М., 2006.
37. Шишкин В. А. Власть, политика, экономика: послереволюционная Россия (1917–1928). СПб, 1997.

38. Шишкин В. А. Становление внешней политики послереволюционной России (1917–1930 годы) и капиталистический мир: от революционного «западничества» к «национал-большевизму». – СПб, 2002.
39. Шпотов Б. М, Американский бизнес и Советский Союз в 1920 – 1930-е годы. Лабиринты экономического сотрудничества. – М., 2013.
40. Якушин В. К. Крах КПСС. Ч. 1. – Днепропетровск, 2003.

3 курс 5 семестр
Історія СРСР

Питання до контрольної роботи

1. Класифікація політичних партій Росії за спрямуванням та їхня позиція після Лютневої революції.
2. Альтернативи суспільного розвитку країни в 1917 р.
3. Склади Тимчасового уряду, їхня характеристика.
4. Коаліція більшовиків з лівими есерами. Утворення і діяльність радянського коаліційного уряду.
5. Розробка В. І. Леніним варіантів плану приходу більшовиків до влади
6. Встановлення влади Рад на місцях.
7. Коаліція більшовиків з лівими есерами. Утворення і діяльність радянського коаліційного уряду.
8. Установчі збори: наслідки скликання та розгону.
9. Вихід радянської Росії з війни. Брестський мир.
10. Революція як ідеологема.
11. Утворення Тимчасового уряду. Його зовнішня і внутрішня політика.
12. Прихід більшовиків до влади.
13. Створення Раднаркому. Його внутрішня і зовнішня політика.
14. Комітети бідноти як надзвичайні органи більшовицької диктатури на селі.
15. Жовтневий переворот у Петрограді.
16. Політика воєнного комунізму.
17. Згорання політики непу та його наслідки.
18. Культурні процеси в радянській державі у 1920-х роках.
19. Корніловський заколот та його наслідки.

Питання

з курсу “Історія радянської держави”
для студентів 3 курсу денного відділення (5 семестр)

1. Революція як ідеологема.
2. Характеристика політичних партій Росії в 1917 р.
3. Виникнення Рад в країні в 1917 р.
4. Виникнення і діяльність Тимчасового уряду. Склади Тимчасового уряду.
5. Політика Рад з основних питань життя країни в березні-червні 1917 р.
6. Політика Тимчасового уряду з основних питань життя країни в березні-червні 1917р.
7. Формування коаліційного Тимчасового уряду.
8. Липнева політична криза 1917 р. в країні.
9. Сучасні точки зору на жовтень 1917 р.
10. Історія скликання і розпуску Установчих зборів.
11. Громадянська війна в Росії: Виникнення, ескалація, наслідки.
12. Періодизація громадянської війни в Росії.
13. Питання про початок громадянської війни в Росії.
14. Більшовики в громадянській війні.
15. Повстанський рух в громадянській війні.
16. Зародження білого руху.
17. Сучасні точки зору на громадянську війну в Росії.
18. Хронологія громадянської війни в працях сучасних закордонних істориків.
19. Білий терор у громадянській війні.
20. Захоплення влади більшовиками в Петрограді і інших центрах країни.
21. Політика радянської влади щодо церкви та релігії.
22. Продовольча розкладка – важлива складова політики “воєнного комунізму”.
23. Червоний терор в роки громадянської війни.
24. Брестський мир та його наслідки для країни.
25. Альтернативи суспільного розвитку країни восени 1917 р.
26. Встановлення продовольчої диктатури в країні.
27. Характеристика складів Тимчасового уряду.
28. “Воєнний комунізм”: політика, практика, ідеологія.
29. Етапи складання системи “воєнного комунізму”.
30. Воєнно-комуністична ідеологія.
31. Мілітаризація праці в країні в роки громадянської війни.
32. Суспільно-політична криза в країні наприкінці 1920 – на початку 1921 р.
33. Перехід до НЕПу.
34. Складові Нової економічної політики.
35. НЕП і боротьба альтернатив.
36. НЕП і кризи в країні.
37. Згорання НЕПУ та його наслідки.
38. Виникнення СРСР.
39. Сталінська «революція згори»: сутність та наслідки.
40. Корніловський заколот.

- 41.Більшовики і національне питання.
- 42.Більшовики і аграрно-селянське питання.
- 43.Зовнішня політика країни в 1920-ті рр.
- 44.Здійснення т. з. “культурної революції”.
- 45.Культура в країні в 1920- ті рр.
- 46.Формування і діяльність радянського коаліційного уряду.
- 47.Культура російського зарубіжжя.
- 48.Здійснення форсованої індустріалізації: методи, джерела фінансування, "ціна" та результати.
- 49.Здійснення насильницької колективізації сільського господарства.
- 50.Голодомор 1931-1933 рр.:причини, наслідки, масштаби.
- 51.Терор та репресії у 1920-х - 1930-х рр. та їх наслідки.
- 52.Радянсько-фінська війна.
- 53.Зовнішня політика СРСР у 1930-ті роках: трансформація.
- 54.Лютнева революція 1917 р.: причини та перебіг подій.
- 55.Наслідки громадянської війни в Росії.
- 56.Особливості радянської модернізації кінця 1920-х - поч. 1940-х рр.
- 57.Сталінський «великий терор» 1937 – 1938 рр.: масштаби і наслідки.
- 58.Зречення Миколи II. Падіння монархічного режиму в країні.

3 курс, 6 семестр

Історія СРСР

16. Питання до контрольних робіт

1. Вітчизняна історіографія Другої світової війни .
2. Зарубіжна історіографія подій на радянсько-німецькому фронті.
3. Історіографія корінного перелому у Другій світовій війні.
4. Мемуарна література як джерело вивчення руху опору під час Великої Вітчизняної війни.
5. Окупаційна політика III Рейху на захоплених теренах СРСР.
6. «Лісові браття» в країнах Балтії в 1941–1945 рр.
7. Колоборантські військові підрозділи у складі німецького вермахту.
8. Радянська військова промисловість у роки Великої Вітчизняної війни.
9. Радянській тил у роки війни.
- 10.Евакуація промислового потенціалу та населення на Схід.
- 11.Партизанський рух в роки війни.
- 12.Початок радянсько-фінської війни.
- 13.Радянській Союз напередодні Великої Вітчизняної війни.
- 14.Курську битва.
- 15.Операція «Уран» 1942 р.
- 16.Операція «Марс» 1942 р.
- 17.Блокада Ленінграда.
- 18.Образ нацистського ворога в системі радянської пропаганди.
- 19.Побут радянського населення в роки війни.

20. Роль поставок по ленд-лізу для зміцнення радянської армії.
21. Радянський генералітет у роки Великої Вітчизняної війни.
22. Сталінські методи ведення війни.
23. «Ціна» радянської Перемоги. Співвідношення бойових втрат вермахту і Червоної Армії в роки Великої вітчизняної війни.
24. М. Хрущов як державний діяч СРСР.
25. Л. Брежнєв як керівник радянської держави та лідер епохи «застою».
26. Радянсько-партійна номенклатура: генеза, тенденції розвитку, кількісний та соціальний склад.
27. Розвиток радянської культури у перші повоєнні роки.
28. Лисенківщина та її наслідки
29. Ждановщина та посилення ідеологічного контролю над суспільством.
30. Кампанія боротьби з космополітизмом та її наслідки.
31. Хрущовські реформи в галузі сільського господарства.
32. Хрущовська «відлига» у культурному житті.
33. Суспільно-політичне життя в СРСР у 1950-ті – середині 1960-х рр.: «відлига» і «заморозки».
34. Хрущов як політичний діяч.
35. СРСР у добу «застою»: тенденції розвитку.
36. Радянська номенклатура – новий панівний клас радянського суспільства.
37. Л. І. Брежнєв як політичний діяч.
38. Косигінські реформи 1960-х років в економіці: задуми і реальність.
39. Радянська зовнішня політика: від розрядки до посилення напруженості у міжнародних відносинах.
40. Діяльність Ю. В. Андропова.
41. Початок горбачовської «перебудови».
42. Становлення багатопартійності в СРСР наприкінці 80-х років ХХ ст.
43. Розпад СРСР. Створення СНД.
44. Політичні та соціально-економічні реформи Росії наприкінці ХХ – першому десятиріччі ХХІ ст.
45. Політичні, економічні, та соціальні процеси на пострадянському просторі 1991 – початок ХХІ ст.

Питання з історії Радянської держави

1. Битва під Москвою та її значення.
2. Радянська зовнішня політика (друга половина 30-х – поч. 40-х рр.).
3. Формування режиму особистої влади Сталіна.
4. Згубний вплив командно-адміністративної системи на суспільно-політичне життя країни в 30-ті рр.
5. Культ особи Сталіна: причини, сутність, наслідки.
6. Політичні процеси кінця 30-х рр. Масові репресії проти радянських людей.
7. Суспільно-політичне життя країни наприкінці 40-х - на початку 50-х рр.
8. Голодомор 1932-1933 рр. та його наслідки.
9. Відбудова народного господарства СРСР у повоєнні роки. Повернення до тоталітарної моделі 30-х рр.
10. Опір сталінщині.
11. Розвиток сільського господарства країни у перші повоєнні роки: визиск селянства.
12. Політика розкуркулювання та її наслідки.
13. Міжнародні відносини наприкінці 30-х рр. Укладення радянсько-німецького пакту про ненапад 23 серпня 1939 р. та договору про дружбу та кордон 28 вересня 1939 р.
14. Радянсько-німецьке співробітництво напередодні Великої Вітчизняної війни.
15. Корінний перелом у Великій Вітчизняній війні.
16. Трагедія Червоної армії влітку-восени 1941 р.
17. Напад нацистської Німеччини на СРСР.
18. Війна з мілітаристською Японією.
19. Людина в умовах війни: доля населення СРСР на тимчасово окупованих територіях.
20. Нацистський окупаційний режим та боротьба проти нього.
21. Міжнародне становище СРСР наприкінці 30-х рр. та передвоєнна політична криза.
22. Радянсько-фінська війна 1939-1940 рр. та її уроки.
23. Наслідки та уроки Великої Вітчизняної війни. Значення і ціна перемоги.
24. Пакт Молотова-Рібентропа та доля Польщі. Таємні протоколи.
25. Репресії 30-х рр. та їх наслідки.
26. Колабораціонізм в роки Великої Вітчизняної війни.
27. Співвідношення людських втрат у Великій Вітчизняній війні. Ціна перемоги.
28. "Застой" в соціальній сфері та його наслідки.
29. Викриття культу особистості Сталіна. Початок реабілітації жертв культу особи.
30. Карибська криза та її уроки.
31. Політичний розвиток країни наприкінці 40-х - на початку 50-х рр. Криза радянсько-тоталітарної політичної системи.
32. Ідеологія та розвиток культури в повоєнний період. Стан науки. Лисенківщина.
33. Процес репатріації у перші повоєнні роки та його наслідки.

34. Сталінська депортація народів у роки війни та її наслідки.
35. Посилення негативних тенденцій в політичному СРСР країни наприкінці 50-х на початку 60-х рр. Реформаторство та суб'єктивізм М.С. Хрущова.
36. Реформи М.С. Хрущова.
37. Промисловий розвиток країни у II пол. 50-х на початку 60-х рр. Спроби реформ у промисловості.
38. Перетворення в аграрному секторі у сер. 50-х - на початку 60-х рр. Три надпрограми М.С. Хрущова у сільському господарстві.
39. Трагічна доля радянських військовополонених в роки Другої світової війни.
40. Економіка на шляхах екстенсивного розвитку у II пол. 60-х - на початку 80-х рр. Наростання застійних явищ.
41. Сталінградська битва і початок корінного перелому у Великій Вітчизняній війні.
42. План "Барбароса" та спроба його реалізації влітку-восени 1941 р.
43. Комуністичний і націоналістичний підпільний рух в роки Великої Вітчизняної війни. Партизанський рух.
44. План "Блау" – план нового бліцкригу. Воєнні операції на радянсько-німецькому фронті влітку-восени 1942 р.
45. Наступ Червоної армії взимку 1943 р. Спроба визволення Харкова.
46. Створення антигітлерівської коаліції.
47. Тегеранська конференція.
48. Ялтинська конференція та її рішення.
49. Завершальний етап Великої Вітчизняної війни.
50. Рух опору на тимчасово окупованих теренах СРСР.
51. Сталінські репресії у Збройних Силах СРСР та їх згубні наслідки напередодні і в роки війни.
52. Евакуація промислового потенціалу та людських ресурсів на початку Великої Вітчизняної війни.
53. Бойові дії навесні-влітку 1942 р. Причини поразок Червоної армії.
54. Господарська реформа 1965 р. Причини невдачі та наслідки.
55. Зовнішня політика СРСР наприкінці 80-х - на початку 90-х рр.
56. Досягнення і прорахунки зовнішньополітичної діяльності Радянської держави у другій половині 60-х на початку 80-х рр. Афганська війна.
57. Загострення боротьби за владу у верхніх ешелонах радянського керівництва після смерті Й.В. Сталіна.
58. Соціально-економічний розвиток країни в роки перебудови.
59. Духовний й культурний розвиток країни в період перебудови.
60. Період "застою" та його лідери.
61. СРСР в добу перебудови: очікування і результати.
62. Пошук шляхів демократизації Радянського суспільства, удосконалювання політичної системи у другій половині 50-х на початку 60-х рр. XX з'їзд партії.
63. Дисидентський рух: виникнення, розвиток, персоналії.
64. Хрущовські реформи та розвиток сільського господарства у 50-ті – першій половині 60-х років.

65. Суперечності політичного розвитку СРСР у 70-ті - на початку 80-х рр.
66. Відновлення народного господарства СРСР у повоєнний час: метода, джерела, пріоритети, наслідки.
67. Події 3–4 жовтня 1993 р. у Москві та їх наслідки.
68. Суспільно-політичне життя країни у роки перебудови.
69. Культурне життя країни у період “відлиги”. “Відлига” і “заморозки”.
70. Сільське господарство СРСР наприкінці 60-х - на початку 80-х рр.: слабка ланка економіки.
71. Пошук шляхів удосконалення методів господарського керівництва промисловістю у сер.50 - на поч.60-х рр.
72. Причини загострення міжнаціональних суперечностей наприкінці 80-х – на початку 90-х рр.
73. Спроба державного перевороту у СРСР у серпні 1991 р. та його наслідки.
74. Етапи та характерні риси перебудови (1985-1991 рр.).
75. Плюралізм різних видів власності й ринок - найважливіші ланки економічної реформи кінця 80-х - початку 90-х рр.
76. Розпад СРСР. Створення СНД.
77. Розвиток радянської науки і культури у 60–80-ті рр.
78. Непослідовний та незавершений характер критики культу особи у 50-ті - на початку 60-х рр.
79. Перша і друга Російсько –Чеченські війни та їх наслідки.
80. Події 3-4 жовтня 1993 р. у Москві - як наслідок протистояння законодавчої і виконавчої влад. Посилення президентської влади.
81. Президентські вибори 1996 р. в Росії. Перемога Б.М.Єльцина.
82. Реформи в економіці Росії 90-х рр.
83. Економічна криза в Росії влітку-восени 1998 р. та її наслідки.
84. Парламентські і президентські вибори в Росії в 1999 і 2000 рр. та їх наслідки.
85. Адміністративна реформа В.В. Путіна. Посилення центральної влади та авторитаристських тенденцій.
86. Компанія боротьби з космополітизмом кінця 40-х – початку 50-х рр. та її наслідки.
87. Посилення ідеологічного контролю наприкінці 40-х рр. Ждановщина.
88. Посилення боротьби за владу у верхніх ешелонах наприкінці 40-х – на початку 50-х рр. “Ленінградська справа”, “Мінгрельська справа”, “справа лікарів”.
89. Суспільно-політичне життя в СРСР у роки “застою”.
90. Внутрішня політика на початку 80-х рр. Ю.В. Андропов.
91. Чорнобильська трагедія та її наслідки.
92. Перебудова. Діяльність М.С. Горбачова.
93. Спроби реформування тоталітарної політичної системи СРСР в роки перебудови.
94. Потсдамська конференція та її наслідки
95. Зовнішня політика СРСР у другій половині 40-х – середині 50-х рр.
96. Радянська номенклатура – новий панівний клас в СРСР.

97. Прорахунки радянського керівництва напередодні Великої Вітчизняної війни.
98. Голодомор 1946/47 рр.: причини та наслідки.
99. Політичні перетворення в РФ у 90-ті роки XX ст.
100. Внутрішня політика СРСР в добу “застою”. Діяльність Л.І. Брежнєва.
101. Територіальна експансія та розширення західних кордонів СРСР у 1939 – 1940 рр.
102. Духовне та культурне життя СРСР у добу “застою”.
103. Катинський розстріл.
104. Особливості радянської модернізації.
105. Трансформаційні процеси на пострадянському просторі (90-ті. рр. XX ст.)

Шкала оцінювання

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

– "відмінно" – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– "добре" – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– "задовільно" – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

"незадовільно" – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.